



Arribar a convertir en rar allò que sembla familiar, contemplar la meravella en allò que abans era natural i evident: això és el que importa des del punt de vista educatiu -escriu Kieran Egan-. Res més familiar que les mans, però ens hem aturat mai a considerar-les veritablement?

Infinites possibilitats gestuals, ... de tacte, de comunicació, d'accions. Com són aquestes mans meves gràcies a les quals entro en contacte amb el món, em comunico amb els altres, actuo i visc? Les conec? Són diferents de les teves, de les dels altres. Jo no les he triades i, elles, sense demanar-me permís, van transformant-se, dia a dia, de manera imperceptible. Quantes coses que ens mostren les mans de cadascú! Totes són diferents, sí, però iguals en el seu valor, en allò que ens ofereixen i ens aporten.

Hem insistit anteriorment en aquestes pàgines que qualsevol tema, objecte o situació ens permet anar alimentant l'hàbit d'explorar amb tots els sentits i fa possible desenvolupar una percepció atenta i lúcida, porta d'entrada a la interrogació, a la descoberta i a l'admiració. Aquest cop, prendrem les mans com a eix del treball de reconeixement del que som; una actitud que ens posa en camí vers la veneració profunda per l'existir en totes les seves dimensions.

Proposem un conjunt d'activitats per a ajudar a prendre consciència de les mans, d'allò que, de tan evident, passa desapercbut: les seves característiques i l'ús permanent i especialitzat que en fem.

Com sempre que el que pretenem és donar valor a alguna cosa, a alguna realitat, el més important és crear les condicions per a que sorgeixi la valoració a partir del que es faci, del que es reflexioni, del que es visqui. En aquest sentit mai no insistirem prou en la importància de tenir en compte que hi hagi un bon ambient, de cuidar les condicions en què es realitzin les activitats i les estones de conversa.

Del conjunt d'activitats proposades aniria bé començar de manera que puguin expressar el seu punt de vista abans de fer cap mena de treball, continuar després per alguna activitat en què puguin adonar-se del servei permanent que ens fan les mans i deixar per al final l'estona de contemplació silenciosa.

FITXA DIDÀCTICA:

Edat: És una proposta per a Primària, adaptable a un ventall ampli d'edats.

Objectius:

- Predisposar-los a descobrir el valor de les mans.
- Desvetllar l'admiració i el reconeixement per les mans.
- Practicar una estona de contemplació i silenci a partir de les mans.

Activitats:

- Recollir imatges i fotografies amb les mans com a punt d'atenció.
- Davant d'alguna fotografia o imatge de les mans iniciar una conversa sobre què els semblen, o què en pensen, de les mans.
- Fer-los posar amb la mà que fan servir habitualment amagada (dins de la màniga i amb una goma a la punta, per exemple) i, després proposar-los que facin tres o quatre activitats habituals per a ells (descalçar-se, treure's els mitjons i tornar-se a calçar / omplir un got d'aigua / dibuixar i escriure/ guardar fulls a la carpeta / menjar-se l'esmorzar / pentinar-se...
- Amb les mans lligades darrera l'esquena explicar alguna cosa als altres / sortir i entrar de la classe / ...
- Fer una llista de tot el que fem i del que podem fer amb les mans. Buscar fotografies o imatges i construir un mural.
- Per grups contemplar-se els uns als altres les mans i després, de dos en dos o de tres en tres, intentar- se reconèixer només veient les mans.
- Contemplar-les uns moments en silenci: per davant, per darrera, cada dit, cada senyal, bellugar-les a poc a poc, notar el contacte d'una amb l'altra...
- Resseguir-les i fer un mural amb totes les mans de tots els nens i nenes de la classe.
- Davant d'algunes mans diferents (de persona vella, criatura, ...) Comentar: què ens diuen? què ens fan veure? què ens mostren?

Més propostes:

tot allò que ens ajudi a adonar-nos de la meravella que són. Apuntem unes quantes possibilitats per estimular la imaginació de cadascú i aconseguir algunes propostes lúdiques i interessants.

Les mans úniques de cadascú

. Dibuixar (resseguir-se) el contorn de les mans. Humitejar-se els capcirons dels dits amb tinta de segellar i a dins del contorn de cada dit deixar-hi l'empremta corresponent; de tots els dits o d'un parell. Individualment, en un sol paper, fer les dues mans amb les empremtes corresponents de cada mà.

Observar una estona el "disseny" de les pròpies mans, l'empremta impresa, els dibuixos a la pell... Després, sense posar noms als fulls, ajuntar-los tots (potser primer per grups de tres o quatre), barrejar-los bé i després tornar-los a repartir. Trobar de qui són les mans dibuixades que a cadascú li han tocat. Comparar els dibuixos... comprovar que totes les mans són diferents.

. Després un moment de calma (1min. De silenci, música?) amb els dibuixos a les mans, junts, però visibles, exposats. Fer "baixar interiorment" que totes les mans són diferents, ningú ha escollit tenir-les així o aixà...

. Interrompre el minut de calma en sec i, amb una certa agilitat, ràpid per no trencar amb l'activitat anterior:

. Posar les mans amagades darrera l'esquena i haver d'explicar alguna cosa als altres sense fer servir per res les mans.

El tacte

. Explorar, assaborir, jugar, reconèixer... amb el tacte. La gallineta cega. Escriure números a l'esquena d'un/a company/a.

.Reconèixer objectes amb els ulls tancats. Pintar amb els dits...

. Reconèixer els altres per les mans. Primer veient-les i tocant-les, després només tocant-les... Començar per grups de tres o quatre i anar ampliant.

El gest i les mans

. Explicar coses sense fer servir les mans. O bé només fent servir les mans.

. Recollir accions que fem sobretot amb les mans. Fer llistes de verbs, recollir imatges...

. Dibuixar-les. Sense mirar el full de paper: mirar la mà i anar dibuixant; a final mirar el dibuix. Després es pot fer mirant el full, veure què passa.

. Contemplar les mans de Rodin i/o d'alguna altra escultura; observar i contemplar mans en diferents pintures.

Les mans ens parlen de maneres diferents

. Què ens diuen aquestes ?

Mostrar imatges com : un puny tancat, diferents persones amb les mans agafades, una mà adulta amb una mà de criatura agafada, dues mans encaixades, dues mans obertes, mans juntes pregant, mans xocant , mans i braços enlaire, mans dirigint, ...

. Parlar a partir d'aquestes imatges: en què ens fan pensar, què ens diuen?

. Recollir imatges de mans que ens diuen coses, que ens parlen.

El llenguatge i les mans

. Com poden ser unes mans? (fer una llista amb adjectius que poden definir-les): blanques, llargues, brutes, nerviudes, rabassudes, fredes...

. Qui deu tenir unes mans...

... àgils i precises ? (un pianista, un pintor, un cirurgià, un rellotger...)

... fortes i curtides?

... petites i fràgils?

... blanques i fines?

... arrugades i delicades?

...

. Com són les mans...

... de la teva mare ?

... del teu amic?

... del teu avi , la teva àvia...?

... i les teves, com són?

Frases fetes i expressions

Què ens diuen aquestes frases fetes o expressions?

. Posar-se a les mans d'algú.

. Parlar amb el cor a la mà.

. Trobar una mà amiga.

. Donar un cop de mà.

. Rebre algú amb les mans obertes.

. Tenir la mà foradada.

. Estar-se amb les mans plegades.

. Tenir les mans netes.

. Tenir bones mans.

. Caure en bones mans...

Recollir-ne d'altres, comentar-les, il.lustrar-les...

I més ...

. Preparar ombres xineses.

. Papiroflèxia. Plegar des de les formes més senzilles però amb precisió fins a proposar-se alguna cosa més difícil.

. Jocs de mans. Preparar una sessió, preparar-ne algun...

. Organitzar una petita gincama en què les mans siguin les protagonistes.
Haver de: enfilar, retallar, estripar amb precisió, plegar, gesticular, caminar amb les mans, desfer nusos, agafar amb delicadesa i precisió un got ple d'aigua, entomar...

Possible conclusió:

Cada un les seves mans, totes diferents, però quina meravella i
Que bé que funcionen, com són d'útils!
Les meves, les teves, les de l'altre...

Pensar entre tots maneres d'expressar què són les mans per nosaltres, què representen... Elaborar una conclusió de la manera més fresca i més viva possible. La seva conclusió.

Maria Fradera; Teresa Guardans. CETR. www.cetr.net